

mr. I.W. v.d. Eijk, voorzitter
ing. J. de Vries
ir. A.A.M. Bexkens
ir. B.L. van Soest, secretaris

Advies ex artikel 84 Rijsoctrooiwet 1995
Nederlands octrooi **1004503**

Verzoeker : C.J. van Kester h.o.d.n. Comos te Kwintsheul
Gemachtigde : mr.drs. A .J. Fontijn

octrooihouders : Twistringer RBM Dränfilter GmbH & Co te Twistringen,
Bondsrepubliek Duitsland en Bernhard Blome te
Twistringen, Bondsrepubliek Duitsland

Gemachtigde : ir. J.M.G. Dohmen

1. Het geding

Verzoeker heeft op 8 november 1999 bij verzoekschrift (met bijlagen) het Bureau voor de Industriële Eigendom verzocht een advies volgens artikel 84 Rijsoctrooiwet 1995 uit te brengen omtrent de toepasselijkheid van de in artikel 75, eerste lid, Rijsoctrooiwet 1995 genoemde nietigheidsgronden op het Nederlandse octrooi 1.004.503.

De octrooihouder heeft een verweerschrift ingediend op 30 december 1999.

Ter hoorzitting van het Bureau I.E. van 8 februari 2000 hebben partijen hun standpunten doen bepleiten, verzoeker door mr. drs. A.J. Fontijn, vergezeld van de heer C.J. van Kester en ing. D. Fresco, en octrooihouders door ir. J.M.G. Dohmen vergezeld van mr. P.A.M. Hendrick, waarbij de gemachtigde van verzoeker een pleitnota heeft overgelegd. De inhoud van vorengenoemde stukken wordt als hier ingelast beschouwd.

Het onderhavige verzoek om advies is het tweede verzoek met betrekking tot octrooi 1.004.503. Het Bureau heeft op 10 november 1998 naar aanleiding van het eerste verzoek reeds een advies uitgebracht. Omdat het tweede verzoek nauwe samenhang vertoont met het eerste verzoek is de samenstelling van de adviescommissie gehandhaafd, met dien verstande dat als gevolg van de tussentijdse pensionering van Ing. J. de Vries het voorzitterschap is overgenomen door mr. I.W. van der Eijk.

2. Ontvankelijkheid van verzoeker

Ter zitting is door de gemachtigde van de octrooihouders betoogd, dat verzoeker in het thans aan de orde zijnde verzoek niet ontvankelijk dient te worden verklaard. Namens octrooihouders is hiertoe met name aangevoerd, dat verzoeker bij het advies geen belang meer heeft, omdat verzoeker inmiddels een nietigheidsprocedure bij de rechtbank heeft aangespannen onder overlegging van het eerste advies van het Bureau. Daarmee is door verzoeker voldaan aan het vereiste van artikel 76 van de Rijksoctrooiwet 1995, zodat een tweede advies geen reëel doel meer dient. De gemachtigde van verzoeker heeft deze stelling betwist en heeft er daarbij op gewezen dat verzoeker zich in bedoelde procedure alle rechten heeft voorbehouden om nog een tweede advies in de procedure in te brengen. Het Bureau wijst het verzoek van de octrooihouders af. De vraag of een verzoeker ontvankelijk is, dient beoordeeld te worden aan de hand van artikel 84 van de Rijksoctrooiwet 1995. Aldaar is bepaald, dat een ieder een verzoek als in dat artikel bedoeld kan indienen. Artikel 84 geeft geen aanknopingspunt voor een bevoegdheid van het Bureau om de ontvankelijkheid van een verzoeker afhankelijk te stellen van het oordeel of verzoeker bij het gevraagde advies een redelijk belang heeft. Derhalve kan de stelling van de octrooihouders, nog daargelaten dat deze door verzoeker is betwist, niet leiden tot een niet-ontvankelijkheidsverklaring.

3. De feiten

Octrooihouders (verder te noemen Twistringer) zijn rechthebbenden op het Nederlandse octrooi 1.004.503, verleend voor de duur van zes jaren op een aanvraag van 12 november 1996 voor een “Plantsysteem voor het telen van sierplanten en gewassen met een pot voor het opnemen van substraat een stijve buis, die eveneens met substraat is gevuld en van boven in het substraat in de pot kan worden gestoken en hierdoor gehouden. In de buis kan een stekje worden gebracht waarvan de wortels via de buis in het substraat in de pot kunnen groeien.” Voor de aanvraag is de voorrang ingeroepen van de Duitse octrooiaanvraag 296.173.12,6.

De hoofdconclusie van het verleende octrooi luidt als volgt:

“Plantsysteem voor het telen van sierplanten en struikgewassen, met een pot (10, 10a, 10b) voor het opnemen van substraat (12) en een stijve buis (14), die eveneens met substraat (22) is gevuld en van boven in het substraat (12) in de pot (10) gestoken en via een voetinrichting hierin gehouden wordt.”

4. De bezwaren van verzoeker

Verzoeker (nader te noemen Comos) stelt zich op het standpunt dat het octrooi als nietig moet worden beschouwd omdat de uitvinding deel uitmaakt van de stand van de techniek dan wel inventiviteit ontbeert, en heeft daartoe, naast de bezwaren die reeds zijn beoordeeld in het eerste advies van het Bureau over het onderhavige octrooi, de volgende producties in het geding gebracht.

- Het rapport van het nieuwheidsonderzoek ten aanzien van het door Twistringer verkregen Duitse Gebrauchsmuster DE-U 296.173.12,6. Dit rapport bevat volgens Comos documenten die bezwaarlijk zijn voor de geldigheid van het onderhavige octrooi van Twistringer.

- Het rapport van het nieuwheidsonderzoek dat door het Bureau d.d. 8 april 1998 is uitgevoerd voor de aanvraag die heeft geleid tot het onderhavige octrooi van Twistringer. Dit rapport bevat volgens Comos eveneens bezwarende literatuur.

- Een onderzoek van ing. D.A. Fresco, getiteld "Gerechtelijk geschil patent NL 1004503 (DE 296.173.12)", waarin nader wordt ingegaan op de aan bovengenoemde en andere literatuur te ontleen nietigheidsargumenten.

Ten aanzien van de twee rapporten van nieuwheidsonderzoeken heeft Comos niet aangegeven welke bezwaren daaraan ontleend kunnen worden. In het onderzoek van ing. Fresco wordt in de eerste plaats betoogd, dat in het Duitse octrooischrift DE-A 3.730.666 een plantsysteem is beschreven, dat zeer veel overeenkomsten vertoont met hetgeen in het octrooi van Twistringer is beschreven. Als gevolg van dit octrooischrift zijn volgens het onderzoek de meeste conclusies van het octrooi van Twistringer niet te handhaven. Conclusie 19 van het octrooi van Twistringer zou echter door dit octrooischrift niet geraakt worden, omdat de afzonderlijke voetinrichting als bedoeld in conclusie 19 niet in het Duitse octrooischrift wordt genoemd. Dit is volgens het onderzoek wel het geval in het Duitse octrooischrift DE-A 3.923.796

In de samenvatting van het slot van het onderzoek wordt het volgende vermeld:

"De inventiviteit van het Twistringer Patent berust volledig op de voetinrichting zoals omschreven in conclusie 19. Omdat tot nu toe het zeer gelijkende Duitse octrooischrift DE-A 3.923.796 (met voet) nog op geen enkele manier bij het oorspronkelijk nieuwheidsonderzoek noch het geschil is betrokken, is het logisch dat conclusie 19 als zijnde inventief is aangemerkt. Zoals duidelijk wordt middels octrooischrift DE-A 3.923.796 is dat een systeem zoals omschreven in het Twistringer patent al gedurende enige tijd bestaat. Enige duidelijke verschil is naar onze mening de vormgeving van de voetinrichting. Echter bezien we de stand van de techniek op het gebied van voetinrichtingen (zie bovengenoemde patenten (d.w.z. de in dit onderzoek besproken octrooien, toevoeging Bureau I.E.)) dan kan de voetinrichting omschreven in het Twistringer Patent naar onze mening nooit als nieuw aangemerkt worden. ..."

5. Het verweer van de octrooihouders

Twistringer heeft tegenover de aangevoerde bezwaren de nieuwheid en inventiviteit van de geoctrooieerde vinding staande gehouden. Twistringer heeft daarbij het Bureau I.E. verzocht om het advies te richten op de naar aanleiding van het eerste advies van het Bureau I.E. aangepaste conclusies, zoals verwoord in het schriftelijke verweer van octrooihouder. Nadat Comos ter zitting hiertegen bezwaar heeft gemaakt, omdat Twistringer geen gedeeltelijke afstand van het octrooi heeft gedaan, heeft Twistringer dit verzoek teruggetrokken.

Met betrekking tot de Duitse octrooischriften DE-A 3.730.66 en DE-A 3.923.796 heeft Twistringer betoogd, dat in deze documenten geen sprake is van een voetinrichting, voorzien van voeten voor het rechtop houden van de buis in een pot, als bedoeld in conclusie 19. Het Duitse octrooischrift DE-A 3.923.796 voldoet daar volgens Twistringer niet aan, omdat voor het rechtop houden van de buis in de pot een speciaal in de pot gevormd voetgedeelte moet worden geplaatst. Ook de overige door Comos ingebrachte literatuur tast de nieuwheid en inventiviteit van het octrooi volgens Twistringer niet aan.

15

6. Het advies van het Bureau I.E.

Geldend zijn de uitsluitende rechten die omschreven zijn in de conclusies 1 t/m 19 van 10 december 1996, uitgaande van een plantsysteem voor het telen van sierplanten en struikgewassen in met substraat gevulde potten, volgens de ongedocumenteerde stand van de techniek zoals beschreven op blz. 1 regels 5-13 van het onderhavige octrooi.

20

Door verzoeker is in het verzoekschrift gewezen op de literatuur genoemd in het nieuwheidsrapport van het Duitse Gebrauchsmuster DE-U 29.617.312, waarop het recht van voorrang van het onderhavige Nederlandse octrooi berust. In dit nieuwheidsrapport wordt het Duitse Offenlegungsschrift DE-A 3.730.666 genoemd. DE-A 3.730.666 benadert het onderhavige octrooi dichter dan bovengenoemde ongedocumenteerde stand van de techniek, omdat er in deze publicatie sprake is van een plantsysteem met een stijve buis en een voetinrichting. De in het eerste advies als beste stand van de techniek beschouwde International Patent Application WO-A 97/30577 is eveneens voorzien van een stijve buis en een voetinrichting, maar deze octrooi-publicatie is niet voorgepubliceerd. De thans ingebrachte octrooi-publicatie DE-A 3.730.666 vormt een geschikter uitgangspunt, daar deze laatste publicatie een

25

30

tijdig gepubliceerde, reële stand van de techniek betreft. Van de overige in het verzoekschrift gerefereerde octrooigeschriften en andere publicaties blijkt bij enkele de toepassing van een stijve buis en een voetinrichting. De plantsystemen volgens deze publicaties liggen echter niet dichter bij het onderhavige octrooi dan het plantsysteem volgens DE-A 3.730.666.

Het onderhavige octrooi is derhalve thans beoordeeld op nieuwheid en inventiviteit, uitgaande van DE-A 3.730.666.

In DE-A 3.730.666 wordt een plantsysteem beschreven voor het telen van sierplanten en struikgewassen, met een pot voor het opnemen van substraat (zie kolom 2, regels 35-36: “Der Pflanzentopf 2 von Fig. 1 ist mit einem Wachstumsmedium 4 gefüllt, ...”) en een stijve buis, die eveneens met substraat is gevuld en die van boven in het substraat in de pot wordt gestoken (zie kolom 2, regels 39-42: “Das mit einem Wachstumsmedium vorgefüllte Röhrenteil 6 wird in das Medium 4 eingesetzt bis das untere Ende des angespitzten Teils den Boden des Topfes berührt, ...”) en via een voetinrichting hierin gehouden wordt (zie kolom 2, regels 63-64: “Die Flügelplatten 20 fördern die Stabilisierung des Röhrenteils 6 im Pflanzentopf.”). Alle in de hoofdconclusie genoemde maatregelen zijn dus bekend uit DE-A 3.730.666.

De hoofdconclusie voldoet daarom niet aan de voorwaarde van nieuwheid.

Conclusie 2 heeft betrekking op de binnendiameter van de buis, die tussen de 50 en de 100 mm dient te zijn. Deze maatregel is triviaal, gezien de gebruikelijke afmetingen van algemeen bekende plantpotten en bijbehorende stijve buizen, zodat conclusie 2 niet toelaatbaar is.

Conclusie 3 beschrijft dat het materiaal van de buis kunststof, metaal of hout is. In kolom 3, regels 5-7 van DE-A 3.730.666 staat dat de buis wordt spuitgegoten van een thermoplastisch materiaal, hetgeen niet anders kan worden begrepen dan dat de buis van kunststof wordt gemaakt. De maatregel volgens conclusie 3 is bekend uit deze publicatie en niet meer als nieuw aan te merken.

Conclusie 4 beschrijft dat de buis een bamboestengel is. De toepassing van een bamboestengel bij een plantsysteem was ten tijde van de octrooiaanvraag algemeen bekend, hetgeen blijkt uit UK Patent Application 2.035.027, blz. 1, regels 9-12, “The general practice is simply to insert a suitable stake, e.g. a bamboo cane, into the soil or other medium in which the plant is growing”. Conclusie 4 is derhalve niet nieuw.

Conclusie 5 beschrijft dat de buis recht is. In de fig. 1, 2 en 4 van DE 3.730.666 worden rechte buizen getoond. Conclusie 5 is daarom niet als nieuw aan te merken.

De conclusies 6, 8, 9, en 10 omvatten maatregelen betreffende drie los van elkaar staande onderwerpen. Van elk onderwerp zijn de maatregelen op zichzelf bekend uit een hierna genoemde op het vakgebied van het octrooi gelegen publicatie. Het toepassen van deze op zichzelf bekende maatregelen bij een

plantsysteem zoals bekend uit DE-A 3.730.666, ligt binnen het bereik van een deskundige en leidt met het daarvan te verwachten effect tot een plantsysteem volgens het octrooi. De conclusies 6, 8, 9 en 10 zijn daarom niet inventief.

5 Conclusie 6 beschrijft dat de buis tussen zijn einden in een willekeurige vorm is gebogen. Deze maatregel is op zichzelf bekend uit de Demande de Brevet Europeen EP-A 0.530.080. In figuur 1 van EP-A 0.530.080 wordt een gebogen buis getoond bij een soortgelijk plantsysteem als dat volgens conclusie 1 van het octrooi.

10 Conclusie 8 en 9 beschrijven dat de buis aan het bovenste einde een verbreding bezit, bij voorkeur een trechtersvormige verbreding, en dat een afzonderlijke trechter in het bovenste einde van de buis kan worden gestoken. Beide maatregelen zijn op zichzelf bekend uit het Duitse Gebrauchsmuster DE-U 9.412.433 (zie figuren).

Conclusie 10 beschrijft dat de buis tussen zijn einden aftakstukken bezit, die schuin naar boven wijzen. Deze maatregel is op zichzelf bekend uit FR-A 2.319.294, zie figuur 1.

15 Conclusie 7 beschrijft dat het onderste einde van de buis ongeveer tot aan het onderste derde deel van de hoogte van het substraat in de pot rijkt. Figuur 1 van DE-A 3.730.666 toont een buis die op deze wijze t.o.v. een pot gesitueerd is, zodat conclusie 7 niet als nieuw is aan te merken.

20 De maatregelen volgens de volgconclusies 11, 12 en 13, resp. dat de buis ommanteld is met een laag vezelmateriaal, dat dit vezelmateriaal uit kokosvezels bestaat, en dat het vezelmateriaal door een hier omheen gewikkelde draad, bij voorkeur in kruiswikkeling, is bevestigd, maakten blijkens de producties 5 en 6b t/m 6e uit het eerste adviesverzoek, deel uit van de algemene stand van de techniek, zodat de conclusies 11, 12 en 13 niet meer nieuw zijn. Voor een nadere motivering van dit oordeel van het Bureau wordt verwezen naar het eerste advies van het Bureau inzake het onderhavige octrooi van 10 november 1998.

30 Conclusie 14 beschrijft dat het vezelmateriaal door kleven aan de buis is bevestigd. Deze maatregel is niet bekend uit de stand van de techniek. Het kleven van het vezelmateriaal aan de buis is geen constructieve variant van het omwikkelen van het vezelmateriaal met draad, omdat in het geval van kleven het buitenaanzicht van de met vezelmateriaal ommantelde buis niet wordt aangetast, waardoor het optisch effect van hoogstamcultuur wordt verbeterd. Conclusie 14 voldoet daarom aan de eis van nieuwheid en inventiviteit.

35 Conclusie 15 beschrijft dat de buis aan het onderste einde verscheidene zijdelingse gaten bezit. In de beschrijvingsinleiding van DE-A 3.730.666 (kolom 1, regels 55-57) staat dat een uit de praktijk bekend

plantsysteem buizen omvat, die aan het onderste einde zijdelingse gaten bezitten, zodat conclusie 15 nieuwheid ontbeert.

5 Conclusie 16 beschrijft dat de plantenbak aan zijn binnenzijde een laag uit vezelmateriaal bezit. Deze maatregel is niet bekend uit de stand van de techniek. Het in het octrooi, blz. 3, regels 1-4, en blz. 4, regels 33-36, genoemde effect van deze maatregel, een verbinding van het wortelnetwerk met de vezellaag waardoor een hogere stabiliteit van de buis ontstaat, is aannemelijk. Conclusie 16 is dus nieuw en inventief.

10 Conclusie 17 beschrijft dat de voetinrichting zijdelingse kanalen bezit. Deze maatregel is bekend uit het DE-A 3.730.666, kolom 3, regels 11-19, omdat daarin staat dat het “untere teil 10” kan bestaan uit axiaal naar onder gerichte verlengstukken van het wandmateriaal van de buis, welke verlengstukken op willekeurige afstand van elkaar gelegen zijn. Dit impliceert dat zich tussen deze verlengstukken openingen, oftewel zijdelingse kanalen, bevinden. Conclusie 17 voldoet daarom niet aan de eis van
15 nieuwheid.

Conclusie 18 beschrijft dat de voet door axiale sleuven is gevormd, die uit het einde van de buis zijn vervaardigd. Uit het DE-A 3.730.666, kolom 3, regels 8-19, is deze conclusie bekend.

20 In conclusie 19 wordt omschreven dat aan het onderste einde van de buis een ring is aangebracht waaraan steltvormige voeten zijn aangebracht. Deze conclusie dient in het licht van de beschrijving van het onderhavige octrooi (zie blz. 3 regel 13-15 en blz. 5 regel 1-8) en de tekening (zie figuren 5 en 6) als volgt begrepen te worden. Naast de pot (10d) en de buis (14d) bestaat het plantsysteem uit een afzonderlijke voetinrichting. De voetinrichting wordt gevormd door een ring (40), waaraan steltvormige
25 voeten (42) zijn aangebracht. De voetinrichting is aan de buis vastgemaakt doordat de ring axiaal vastgemaakt is aan het onderuiteinde van de buis. De ring en de steltvoeten maken dus geen deel uit van de buis of de pot. Uit het DE-A 3.730.666 is een dergelijke voetinrichting niet bekend. Door verzoeker is in dit verband nog gewezen op een aantal publicaties, waarin plantsystemen voorzien van steunstukken voor planten, welke steunstukken aan de onderzijde in een buis met een voetstuk rusten, worden
30 getoond, waaronder de Patent Application GB-A 2.276.802. Door verzoeker is tijdens de hoorzitting betoogd dat uit conclusie 4 van deze publicatie blijkt dat er slechts sprake is van een semantisch verschil tussen GB-A 2.276.802 en het octrooi. Het Bureau is echter van mening dat dit een onjuiste voorstelling van zaken is. Het systeem omvat een steunstok waarvan het ondereinde in een buis rust, die in een bloempot met aarde wordt gestoken. De buis zelf rust weer in een buisstuk, vast aangebracht op een

plaat, die op de potbodem rust. In het ondereinde van de buis kunnen gaten voor irrigatie doeleinden worden geboord.

Hieruit blijkt niet dat het plantsysteem volgens het GB-A 2.276.802 voorzien is van een aan het onderste einde van de buis aangebrachte ring waaraan steltvoeten zijn aangebracht, zodat nog afgezien van de
5 verschillende plantsystemen de twee inrichtingen ook feitelijk van elkaar verschillen. Uit geen van de overige door verzoeker overgelegde producties is een plantsysteem omvattende een afzonderlijke voetinrichting met een ring en steltvoeten bekend. Conclusie 19 is daarom nieuw.

Het technisch effect van de maatregel volgens conclusie 19 is tweeledig. Ten eerste wordt het door de toepassing van de ring mogelijk een aan zijn onderuiteinde onbewerkte standaard buis toe te passen. Dit
10 biedt ten opzichte van het plantsysteem volgens DE-A 3.730.666 het voordeel, dat de buis in grotere lengtes kan worden vervaardigd, in aansluiting hierop kan worden ommanteld met vezelmateriaal en daarna slechts op de vereiste lengte hoeft te worden afgesneden. (zie het octrooischrift op blz. 2, regels 22-27). Hierdoor wordt een weinig arbeidsintensief en kostenefficiënt plantsysteem verkregen. Ten tweede wordt door de toepassing van de steltvoeten een stabiele positie van de buis op de bodem van de
15 pot bereikt, zonder dat het hieruit groeien van het wortel vlechtwerk wordt gehinderd (zie het octrooischrift op blz. 5, regels 6-8). Met geen van de inrichtingen, die bekend zijn uit de door verzoeker genoemde publicaties, wordt een dergelijk technisch effect bereikt.

Conclusie 19 bevat derhalve nieuwe en inventieve materie.

20 Op grond van het vorenoverwogen komt het Bureau I.E. tot het volgende advies:

- De conclusies 1, 3, 5, 7, 15, 17 en 18 zijn bekend uit het DE-A 3.730.666, daardoor niet meer als nieuw aan te merken, en derhalve niet te handhaven.
- Conclusie 2 bevat triviale maatregelen en is daarom niet te handhaven.
- 25 - De conclusies 6, 8, 9 en 10 zijn niet inventief.
- De maatregelen volgens de conclusies 4, 11, 12 en 13 maakten reeds vòòr de voorrangdatum deel uit van de algemene stand van de techniek en zijn daardoor niet meer als nieuw aan te merken.
- De volgconclusies 14, 16 en 19 bevatten nieuwe en inventieve materie.

30 De conclusies 14, 16, en 19 zijn in combinatie met conclusie 1 te handhaven. Op grond van de in deze conclusies aangegeven afhankelijkheid blijven de volgende combinaties over:

conclusies 1, 11, 12 en 14, uitgaande van het DE-A 3.730.666:

“Plantsysteem voor het telen van sierplanten en struikgewassen, met een pot voor het opnemen van substraat en een stijve buis, die eveneens met substraat is gevuld en van boven in het substraat in de pot gestoken en via een voetinrichting hierin gehouden wordt, **met het kenmerk**, dat de buis (14) met een laag vezelmateriaal (18) bestaande uit kokosvezels is ommanteld, waarbij het
5 vezelmateriaal (18) door kleven aan de buis (14) is bevestigd.”

conclusies 1 en 16, uitgaande van het DE-A 3.730.666:

“Plantsysteem voor het telen van sierplanten en struikgewassen, met een pot voor het opnemen van substraat en een stijve buis, die eveneens met substraat is gevuld en van boven in het substraat in de
10 pot gestoken en via een voetinrichting hierin gehouden wordt, **met het kenmerk**, dat de pot (10c) aan zijn binnenzijde een laag (36) uit vezelmateriaal bezit, bij voorkeur van kokosvezels.”

conclusies 1, 17 en 19, uitgaande van het DE-A 3.730.666:

“Plantsysteem voor het telen van sierplanten en struikgewassen, met een pot voor het opnemen van substraat en een stijve buis, die eveneens met substraat is gevuld en van boven in het substraat in de
15 pot gestoken en via een voetinrichting hierin gehouden wordt, waarbij de voetinrichting zijdelingse kanalen bezit, **met het kenmerk**, dat aan het onderste einde van de buis (14d) een ring (40) is aangebracht waaraan steltvormige voeten (42) zijn aangebracht.”

Aldus gedaan, op 13 april 2000, door I.W. van der Eijk, J. de Vries en A.A. M. Bexkens voornoemd.

w.g. I.W. van der Eijk

w.g. B.L. van Soest